

Skrivanju delnic prek odvetnikov naj bi odzvonilo

Fiduciarni računi Domače lastništvo znano, tuje ne – ATVP pri tujih finančnih institucijah ni odkril zlorab – Sprememba zakona

LJUBLJANA – Splitska banka, Privredna banka Zagreb, The Bank of New York Mellon, Raiffeisen bank so le nekatere tuje banke, ki na fiduciarnih računih hranijo delnice javnosti neznanih lastnikov naših podjetij. Na ATVP lastništva, ki stoji za temi računi, ne razkrivajo, zagotavljajo pa, da to spremljajo in da za zdaj zlorab prevzemne zakonodaje niso odkrili.

MAJA GRGIČ

In kdo se skriva za temi računi? Eden najbolj izpostavljenih primerov je Petrol, kjer je prek fiduciarnega računa druga največja lastnica družbe Češkoslovenska obchodni bank. Češko-slovaška finančna skupina J&T je že pred časom razkrila, da za tem stoji njihova ciprska družba J&T Investments Opportunities. Ta skupina se je jeseni potegovala za 1,5 odstotka Petrola v lasti NLB, v ponovljenem razpisu za triodstotni delež pa menda ne. Ta delež bo po naših informacijah kupila država. Pomembna lastnica Petrola je prek fiduciarnega računa tudi Splitska banka, ki pa naj bi na računu po neuradnih informacijah hranila delnice za hrvaške investicijske sklade, ki sicer veliko vlagajo v slovenske družbe.

V Pozavarovalnici Sava se je prek fiduciarnih računov lastniško okrepila hrvaška družba Adris, lastnica Croatie osiguranja, ki je junija lani razkrila, da ima v družbi že 19-odstotni delež. Tudi za fiduciarnimi računi v Zavarovalnici Triglav stojijo hrvaški po-

kojninski skladi. Za te so zanimive tudi delnice Krke.

Strah, da bi odgnali tuje vlagatelje

Delnice na fiduciarnih računih lahko imajo le kupci iz tujine prek tujih finančnih institucij, ne pa tudi domači kupci. Zakaj torej lastništvo na teh računih ni javno? Kot je razumeti Žigo Kosija z ATVP, zato, ker bi to lahko dodatno zmanjšalo že tako skromno zanimanje tujih vlagateljev za naš kapitalni trg. Kot pravi Kosi, bi bilo za tuje banke zelo obremenjujoče in ekonomsko neupravičeno, če bi morale sporočati vsako spremembo lastništva na fiduciarnih računih, poleg tega pa javnost delniške knjige, kot jo imamo pri KDD, v tujini ni pravilo.

Med izjeme, ki lahko vodijo fiduciarni račune po obstoječem zakonu o trgu finančnih instrumentov, sodijo tudi odvetniki in notarji. Ob sprejetju te izjeme je bilo to mišljeno kot dopolnilna dejavnost, nato pa se je začela uporabljati tudi kot samostojna, le s to razliko, da ATVP vpogleda v te račune nima. Poleg tega odvetniki ne zagotavljajo jamstva za poplačilo te naložbe.

Različni pogledi političnih strank

Vlada želi zato z novelo omenjenega zakona, ki ga bodo poslanci obravnavali v sredo, to omejiti. O tem so poslanci razpravljali že prejšnji teden, a niso sprejeli končne rešitve. Koalicija zdaj predlaga dopolnilo, ki bistveno ne spreminja prvotnega predloga. Zavzema se, da odvetnik ali notar ne bi smel voditi vrednostnih pa-

pirjev stranke na fiduciarnem računu, kadar je predmet pogodbe le vodenje vrednostnih papirjev na fiduciarnem računu. Lahko pa to stori, če gre za nakup ali prodajo, ki je skupen več imetnikom vrednostnih papirjev.

Stranka SDS predlaga, da bi notarji in odvetniki vodenje fiduciarnih računov lahko ponujali, če bi pridobili vsa dovoljenja in jamstva za opravljanje investicijskih storitev in bi jih ATVP lahko tudi nadziral. Stranka ZL pa predlaga ohranitev veljavne ureditve, pri čemer bi morali odvetniki ali notarji pristojnim državnim organom na zahtevo posredovati podatke o lastništvu na fiduciarnih računih in imeti sklenjeno zavarovanje za morebitne terjatve oseb.

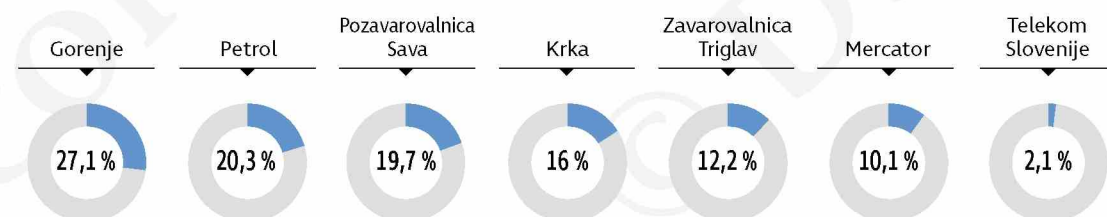
Odvetniki za, združenje malih delničarjev proti

Odvetniška zbornica do koalicij-skih rešitev nima zadržkov, če bo to dopustno pri nakupu ali prodaji delnic večjega števila vlagateljev.

Bi pa takšna ureditev prizadela Delniško oporo Vseslovenskega združenja malih delničarjev (VZMD), ki imetnikom delnic na registrskih računih KDD ponuja hrambo delnic na skrbniškem računu pri odvetniku. Predsednik VZMD Kristjan Verbič pravi, da je zanje sprejemljivo dopolnilo stranke ZL, medtem ko amandma koalicije označuje za poskus neprimernega in arbitrarnega urejanja materije, katerega cilj je onemogočiti VZMD in njegovo podporo malim delničarjem. VZMD podatkov o delnicah v Delniški opori ne razkriva, po neuradnih informacijah pa ima pod okriljem za dobrega pol milijona evrov delnic.

Delež lastništva prek fiduciarnega računa

v odstotkih

Dvom o nujnosti ukinitve računov

LJUBLJANA – Medtem ko poslanci s spreminjanjem zakonov rešujejo težave, ki so nastale po ukinitvi registrskih računov pri Klirinško-depotni družbi (KDD), na dan prihajajo dokazi, da ukinitve v resnici ni bila nujna, kot se je trdilo ob sprejemanju tega ukrepa. Čeprav je v KDD še okoli 100.000 registrskih računov, se je KDD ta teden uspešno vključil v platformo Evrosistema za poravnavo vrednostnih papirjev TARGET2-Securities (T2S).

Prav vključitev v tehnično platformo T2S je namreč zakonoda-

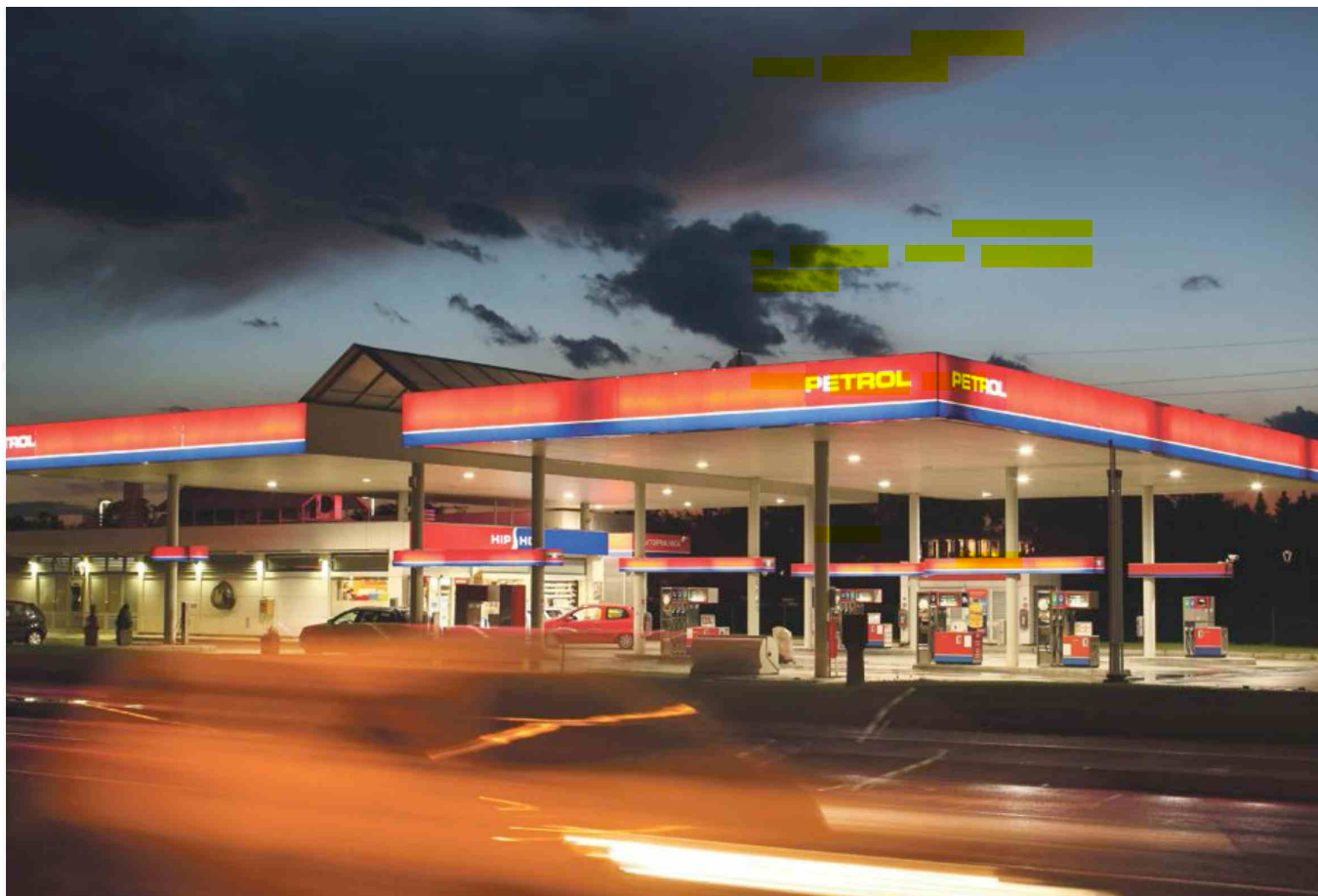
jalec leta 2015 navajal kot ključni razlog za ukinitve registrskih računov pri KDD, čeprav je bila po naših neuradnih informacijah takrat na mizi tudi rešitev, ki bi približno 300.000 državljanom omogočila ohranitev te ureditve brezplačnega hranjenja delnic. A ker je šlo za skoraj milijardo evrov premoženja in s tem potencialne stranke finančne industrije, je bila sprejeta rešitev o ukinitvi računov – vlagatelji, ki so hoteli obdržati delnice, so jih morali prenesti na plačljiv trgovni račun.

Ker vsi imetniki svojih delnic niso prenesli ali prodali, je pri KDD še vedno okoli 100.000 računov, le da se zdaj imenujejo prehodni. Zanimivo pa je, da se je KDD lahko kljub temu vključil v T2S, čeprav je ministrstvo za finance ob ukinjanju zatrjevalo, da registrski račun ni v skladu s standardi T2S.

Poročali smo že, da bodo lahko »zamučniki« svoje delnice na trgovni račun pri banki ali borznoposredniški hiši najbrž prenesli še do aprila. Takrat naj bi se namreč začel prenos preostalih

delnic iz KDD na sodni depozit pri murskosoboškem okrajnem sodišču. Tam bodo pristale delnice vlagateljev, ki glede svoje naložbe ne bodo storili nič, po petih letih, če jih v vmesnem času ne bodo poskušali pridobiti, pa bodo prešle v last Kapitalske družbe.

V KDD pa še niso obupali nad tem, da bi imetnike računov spodbudili k prenosu delnic. Opozarjajo namreč, da bodo dividende, obresti, glavnice in druga denarna upravičenja prejeli le tisti, ki imajo vrednostne papirje na računih, odprtih pri članih KDD. **MA. G.**

Druga največja lastnica Petrola je Češkoslovenska obchodní bank, za katero stoji ciprska družba J&T Investments Opportunities. FOTO JURE ERŽEN